

Raja Ampat

Nooit meer zoeken

Als je met een Fokker 90 uit het noorden van Sulawesi vertrekt, sta je er nauwelijks bij stil dat het begrip 'tijd' betrekkelijk is. Tenslotte duurt de vlucht van Manado naar Sorong niet meer dan anderhalf uur. Met de uitgestrekte zee en de eilandgroepen onder je, is een reis naar Raja Ampat een tocht naar het verleden. Vlak voor de aankomst klinkt er een sirene op de landingsbaan. De kinderen die er voetballen en fietsen, moeten voor tien minuten een andere speelplek zoeken. Het is hetzelfde vliegveld dat in de Tweede Wereldoorlog dienst deed om er het oorlogstuig te ontvangen. In de directe omgeving vind je brokken Japanse zero vliegtuigen en tanks. De herinneringen aan de oorlogen die in Raja Ampat zijn gevoerd, kom je niet alleen op het vasteland tegen. Ook onder water is de geschiedenis tastbaar.

Tekst en foto's: Willem Gingnagel

Mike's Point

Cargo Kult

Raja Ampat is een eilanden-groep ten noordwesten van Irian Jaya (Papua). De oude vogelkop, zoals het gebied in het koloniale verleden werd genoemd, behoorde tot 1962 tot Nederland. Raja Ampat zit vol bodemschatten.

De lokale taal is als vanzelfsprekend met Nederlandse

woorden doorweven. Soms hoor je het kinderliedje 'Vader Jacob' uit een huisje klinken. Ook staat er hagelslag op de ontbijt tafel. In de lokale winkel is het nog steeds te koop.

De bevolking van Raja Ampat leeft in de verhalen van vroeger en belijdt met verve het bijgeloof Cargo Kult. Voor alles wat nieuw is, bestaat grote angst. Het heeft ervoor gezorgd dat in Raja Ampat de tijd stil is blijven staan.

**Raja Ampat
Nooit meer zoeken**

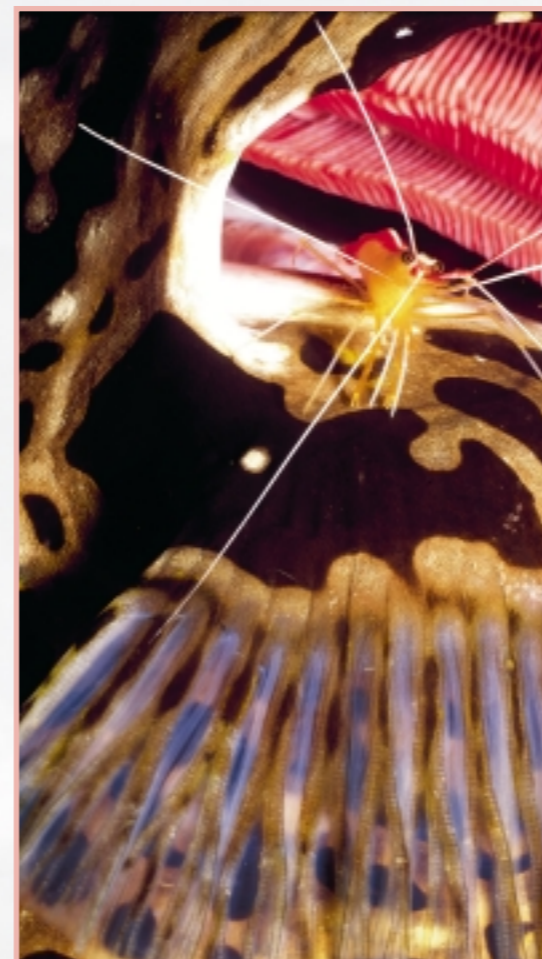
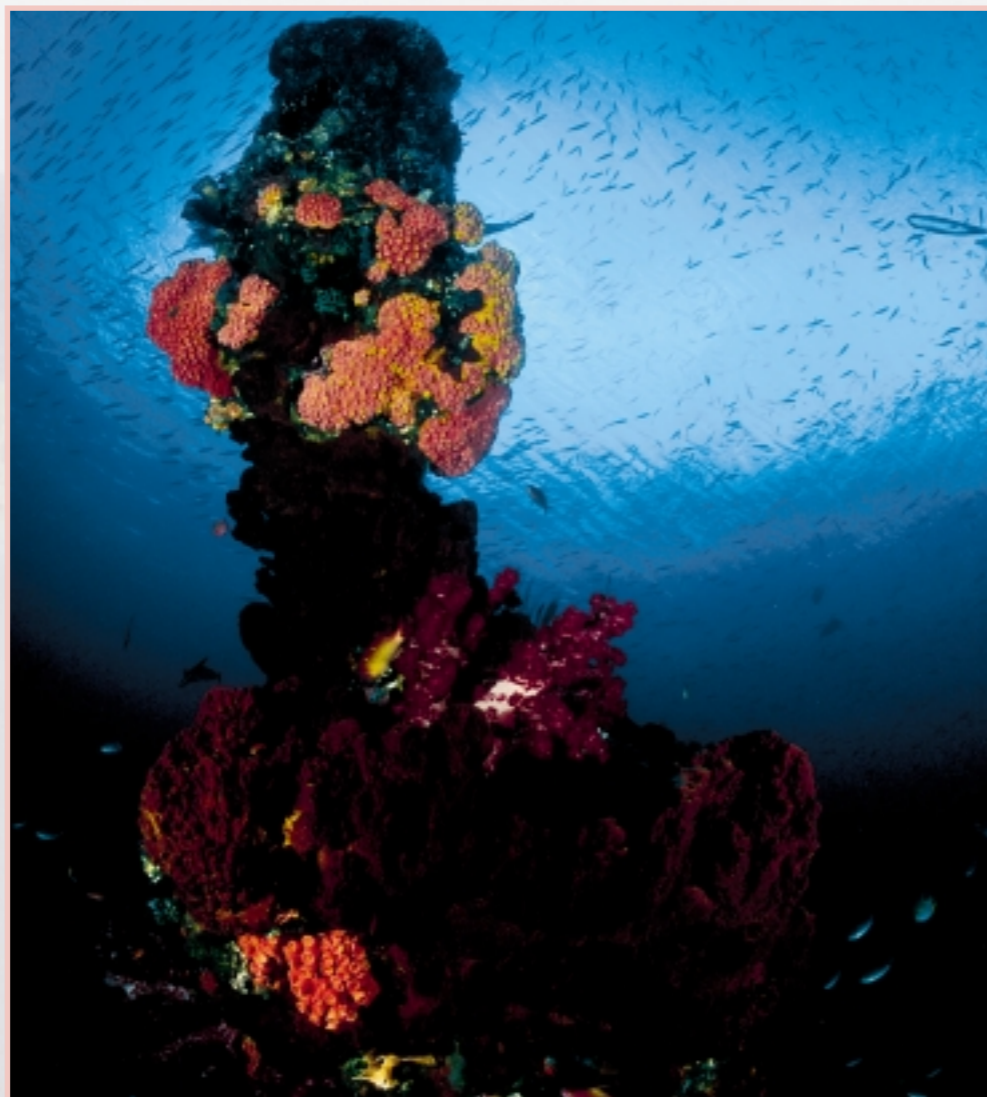
van verschillende basiskampen en de ontwikkeling van de duiksport. Ammer en zijn Papua-team vergaarden in die veertien jaren een ruime kennis over Raja Ampat en weten de meest fenomenale duikplaatsen te vinden. Na een aantal jaren pionieren, bouwde Ammer het Kri Eco Resort. Uiteraard koos hij voor een locatie op korte vaarafstand van de meest bijzondere duikstekken. Ook het huisrif Kaap Kri waar Allen zijn record vestigde, ligt in de buurt. Liveboards worden geregeld gesignaleerd in Raja Ampat, maar de praktijk wijst uit dat de kennis van de bootgidsen omtrent de flora, fauna en duikmogelijkheden die van Ammer en zijn Papua-team niet kan evenaren. Kri Eco Resort bestaat uit originele Papua

De archipel Irian Jaya telt ongeveer vijftienhonderd eilanden. De vier eilanden Misool, Salawati, Batanta en Waigeo worden de Vier Koningen genoemd. In het plaatselijke dialect heten ze Raja Ampat. Een groot gedeelte van het gebied is onbekend terrein. Van Sorong naar Mansoear, in het hart van de Raja Ampat, is het nog twee uur varen. Raja Ampat staat op de nominatie voor de World Heritage Sites (Unesco). Voor een gebied met deze afmetingen bezitten de eilanden 's werelds hoogste diversiteit aan koralen. Totaal zijn 456 soorten genoemd en moeten negen onbekende koralen nog worden beschreven. Van de 970 soorten rifvissen zijn er 828 geteld. De bekende Australische Bioloog Gerry Allen vestigde een record in Raja Ampat. In een duik van één uur, op het huisrif van Kaap Kri, wist hij 283 soorten vis te tellen!

Koraalonderzoekers omschrijven Raja Ampat als de belangrijkste cluster van koraalriffen.

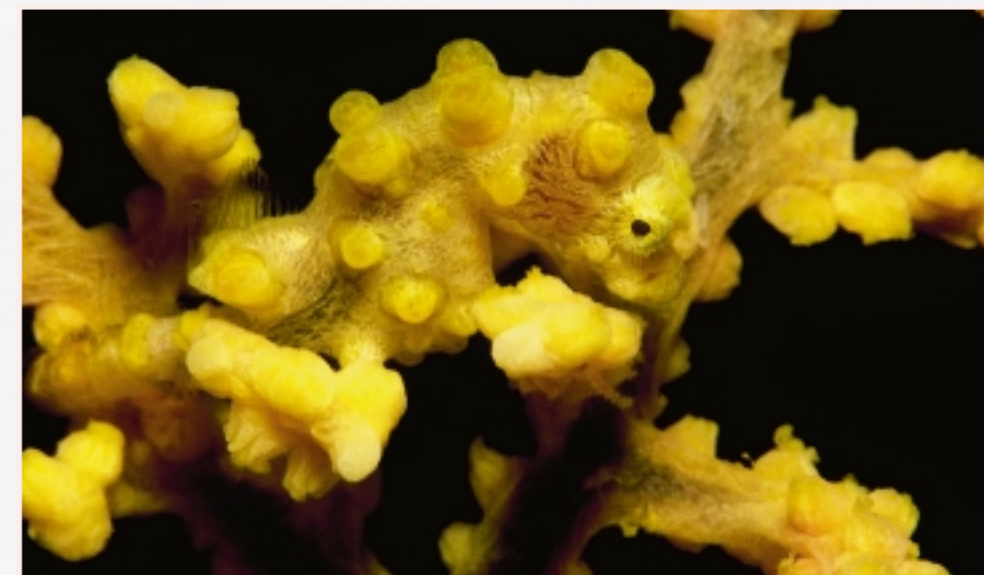
Ontwapenend

Papua Diving beheert de enige twee resorts in Raja Ampat. De Nederlander Max Ammer arriveerde er veertien jaar geleden voor een onderzoek naar de exploitatiemogelijkheden

Poetsgarnaal komt uit de kieuwen van een Puffervis, gefotografeerd tijdens een nachtduik.

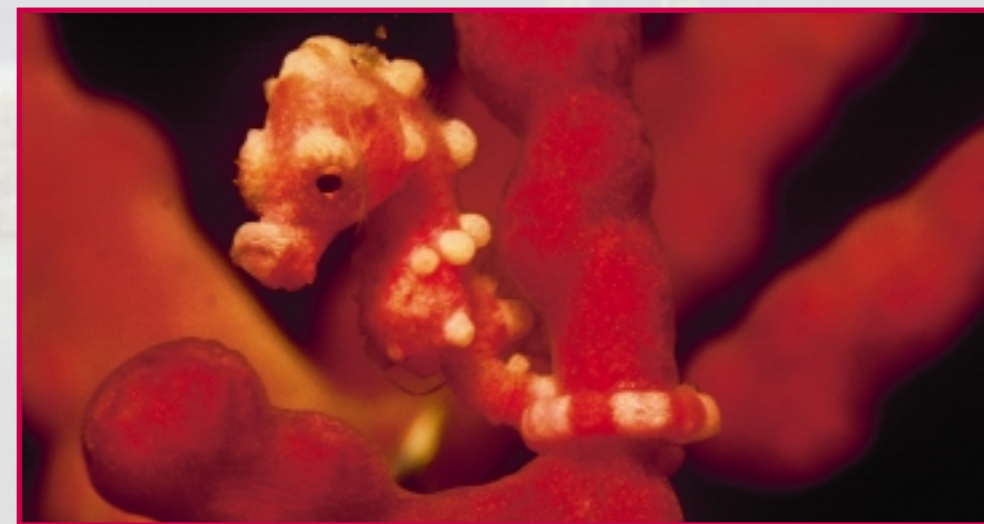
paalhuizen, gebouwd aan een lange steiger over het koraalrif waar je elke ochtend wordt gewekt door spartelende vissen onder het slaapvertrek of door de kakofonie van vogels uit het tropische regenwoud. Daar is de zogenoemde hardware van het resort gevestigd zoals sanitaire voorzieningen en verblijven voor het personeel. Alles is geheel in stijl en in eenheid met de natuur tot stand gekomen. De eerste dagen moet je wennen aan de rust en uitzichten die in Kri Eco Resort als dagelijkse kost worden geserveerd. Wat je deelt met de mensen die in het resort vertoeven, is ontwapenend en komt 's avonds tot een tastbaar hoogtepunt als iedereen op de steiger voor de huisjes zit terwijl de weergalozе zonsomgаng de dag afsluit. Met niet meer dan driehonderd duikers per jaar is Ammers schepping een waar stiltegebied. De paalhuizen zijn groot opgezet met goede bedden en muskietenbescherming. Voor muskietenbeten wordt stevig gewaarschuwd, maar van onze groep bleek

Geel Bargi Banti pygmeezeepaardje. Meestal zijn ze rood.

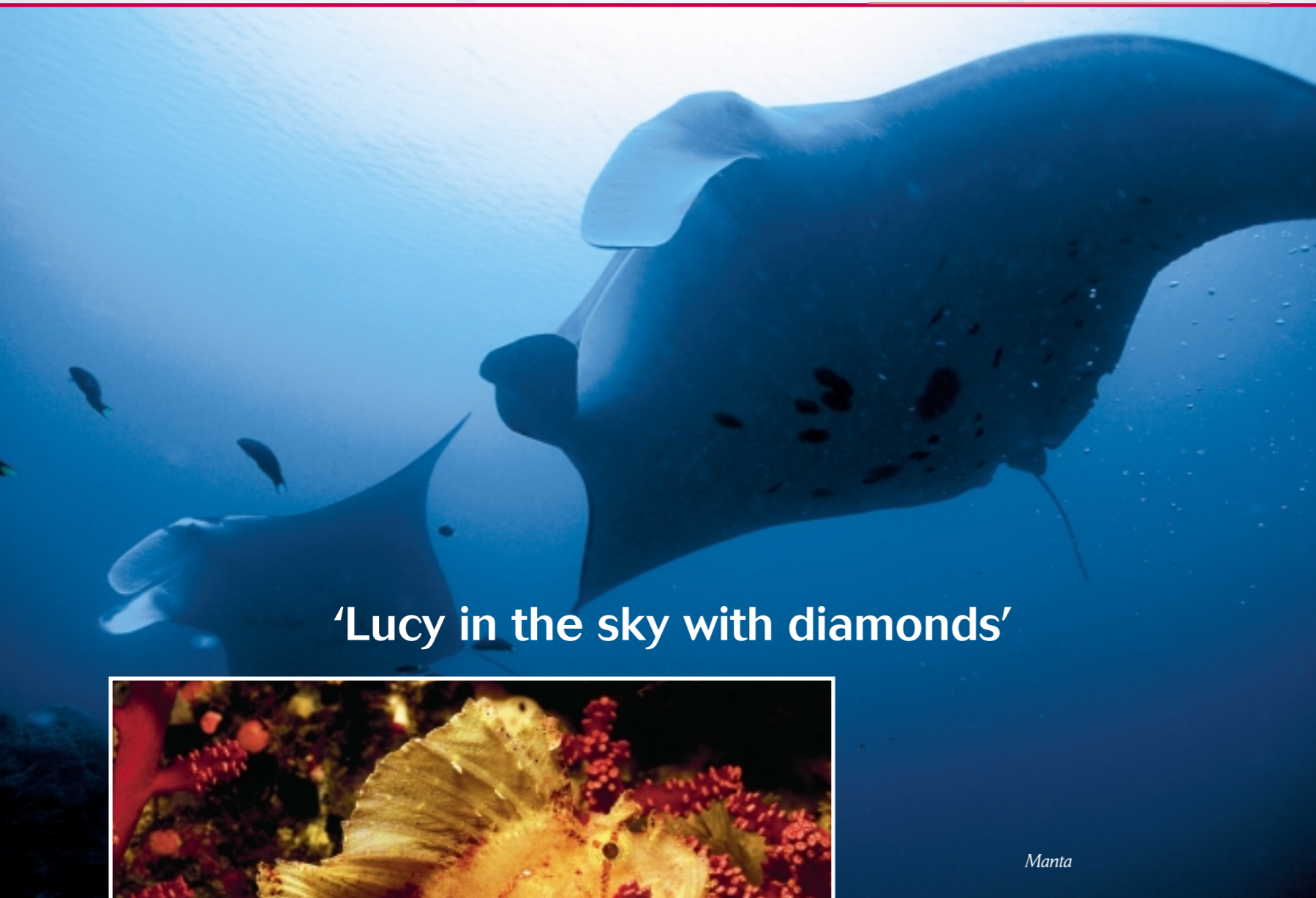

Gorgoonkrab in zacht koraal.

Macrobeeld van een pygmeezeepaardje Juvenile, Denise (7 mm).

Raja Ampat Nooit meer zoeken

'Lucy in the sky with diamonds'

Manta

Bladvis in rode gorgoon.

niemand er veel last van te hebben. Toch wordt het medicijn Malarone met nadruk aanbevolen. Ook zonnebrandolie is, in een gebied net onder de evenaar, geen overbodige luxe. Het grote voordeel van een vakantie op deze breedtegraad is het

ontbreken van slechte seizoenen. Grote golven zijn er niet. In sommige maanden is de zee zo glad als een spiegel. Tijdens het duiken ontstaat dan een surrealistisch paneel van wolken langs de hemel op de achtergrond en vissen die in het water drijven. Toen ik in Raja

Ampat de eerste manta tegen de wolkenhemel fotografeerde, associeerde ik het beeld met 'Lucy in the sky with diamonds', het beroemde lied van The Beatles.

Gam

Het eerste bezoek aan een duikplaats in Raja Ampat, gaf mij het gevoel dat er een hek om heen moet worden gezet. Nooit mag iemand hier nog duiken! Op Mike's Point worden bezoekers verwelkomd door een nest zeearenden die de wacht houden op de noordzijde van het eiland. Bovenwater heeft het eiland slechts een diameter van vijftig meter; onder de zeespiegel is het vele malen groter. De maximale diepte is 35 meter.

De wanden zijn, zoals veel riffen in deze regio, stijl en begroeid met de meest waanzinnige soorten koralen die op hun beurt door grote scholen vis worden overstelpt. Op 25 meter diepte verduistert de hoeveelheid vis het zicht. Zelfs met een 13 mm supergroothoeklens kan het beeld niet worden vastgelegd. Slechts het gevoel blijft. Aan de zuidzijde van het eiland bevindt zich een plateau op een diepte van vier meter, begroeid met gorgonen en koralen met een doorkijk in de waterspiegel naar de bomen op het eiland. Ik hoop op een zeearend, laagvliegend over het spiegelgladde water. De Engelse bioloog Alfred Russel Wallace ontdekte in de negentiende eeuw op het eiland Gam de rode paradijsvogel. Hij is er nog steeds. In de vroege ochtend vertrekken de gasten naar het dorpje Jenwaupnor. Een smalle houten brug leidt het gezelschap naar het oerwoud op zoek naar de paradijsvogels. Het dorp, dat aan Nederlandse maatstaven voldoet, ligt aan een baai. De ruime rechte straten worden begrensd door opgeruimde tuintjes, vol met lokale bloemen. De kerk is keurig geschilderd; een grote oude gasfles hangt bij de ingang van het terrein en doet dienst als bel. De houten hamer ligt er naast. We passeren prachtige kinderen met krullend haar, sommigen zijn blond. Op hun mooie witte tanden zit de rode kleur na het kauwen

op de betelnoten, palmzaden die in het bos groeien. De bewoners leven van de zee, een onuitputtelijke bron. De vissersbootjes liggen in de baai of op het strand te wachten tot de avond valt. Dan vertrekken de vissers voor een nachtelijk verblijf op het buitenrif. Gewapend met een petroleumlamp vissen ze tot het weer licht wordt. 's Nachts lijkt de zee door al die petroleumlampjes op een sterrenhemel.

Kaboei Baai

Kaboei baai is te vergelijken met een binnenzee waarin honderden kalkstenen

eilandjes hun bestaansrecht opeisen. Sommige zijn door het uitslijten op paddestoelen gaan lijken; andere werden onder invloed van zon en water tot een soort bloemkolen omgevormd. Op de hellingen van enkele eilanden zijn kleine dorpjes gevestigd. Aan het einde van de baai worden de afstanden tussen de eilandjes steeds kleiner. Je komt als het ware in een trechter terecht. Tot de boot de snelle rivier opvaart. Die is aan beide zijden met tropisch regenwoud begroeid. De takken buigen tot in het water. De rivier blijkt geen rivier te zijn, maar is een nauwe zeeverbin-

Een Europese erfenis: sommige kinderen hebben blond haar.

De gasfles bij de kerk dient als bel. De hamer ligt er naast.

Geloven in Raja Ampat is geloven in haar behoud

Underwater Art

Under Water Art, onder leiding van onderwaterfotograaf Willem Gingnagel, organiseert in samenwerking met Diving Holidays, van 27 september tot en met 15 oktober 2005 een nieuwe reis naar Raja Ampat. De groep zal uit maximaal tien deelnemers bestaan. Twee gidsen die het gebied tot in de details kennen, begeleiden het reisgezelschap naar bijzonder onderwaterleven. Er worden bezoeken gebracht aan de Passage, Famme eiland en Manta Point. Dagelijks staan duiken op één van de mooiste duikplaatsen ter wereld, Mike's Point, op het programma. Foto-opnamen worden dagelijks besproken zodat per duikstek wordt bekeken waar de beste perspectieven voor de (onderwater)fotografie liggen.

Bumphead.

Raja Ampat Nooit meer zoeken

Scholen verschillende soorten Fusiliers door elkaar.

Frogfish met polyclad platvorm.

ding tussen Gam en Waigeo eiland. Door de sterke eb- en vloedbewegingen groeien de koralen in het stromingsrijke water tot aan de oppervlakte, onder de schaduw van de bomen. De doorgang heet De Passage. Onderwater begeef ik mij in het meest wonderlijke landschap dat ik mij kan voorstellen. Gorgonen en zachte koralen groeien tot één meter onder het wateroppervlak. Een uitzonderlijke situatie want normaliter groeien deze koralen op twintig meter diepte waar ze in het donker met hun poliepen het stromingsrijke water afvangen. Net voor het

middaguur ging ik te water. De zon priemde nog niet door het tropische bladerdek. Ik vond een omgevallen boom aan de rand van een kleine inham met daarop een prachtig openstaand rood zacht koraal. Direct was ik onder de indruk van de beelden die hier kunnen worden gemaakt; een spiegelglad wateroppervlak met op de achtergrond het tropische

regenwoud. Wat kon een onderwaterfotograaf zich nog meer wensen? Inderdaad..... oneindig veel film. Na een snelle pitstop in de boot voor het wisselen van de film, kwam ik terug bij de omgevallen boom. De zon scheen nu door het bladerdek met iets te veel licht voor het zachte koraal. Het dier maakte zich klein tot het tijdstip waarop de zon weer verder achter de bomen zakte. Het is ongelooflijk hoeveel koraalsoorten hun pracht en praal in daglicht laten zien. Het geeft een driedimensionaal beeld. Mijn duikbril heeft twee gelijke glazen, maar

anderszins zou ik denken dat ik mij in een bijzondere bioscoop bevond. Een bioscoop waar je niet weet in welk beeldvlak de toeschouwer plaats neemt. De waterspiegel fungeert niet als een spiegel, maar als een vergrootglas. Gelukkig tonen een aantal vissen het verschil tussen werkelijkheid en fictie. Het tropische regenwoud wordt vastgelegd in een natuurlijk aquarel. De Archervis zwemt met zijn typische lichaamsbouw aan de rand van het wateroppervlak om insecten met een waterstraal uit een tak te spuwen. Het is een vreemd beeld om de onderwereld te spiegelen op de wolkenhemel. Als de zon iets aan de hemel zakt, is het wonderlijke schouwspel voorbij. In het begin van De Passage is een eiland gegarandeerd van aanvoer met voedselrijk water. Het zicht is nihil maar het krioelt er van bijzonder macroleven. Modderduiken heeft hier een extra dimensie die vorm krijgt door de aanwezigheid van bijzondere dieren met uitzonderlijke leefgewoontes, ook wel critters genoemd.

Manta Point

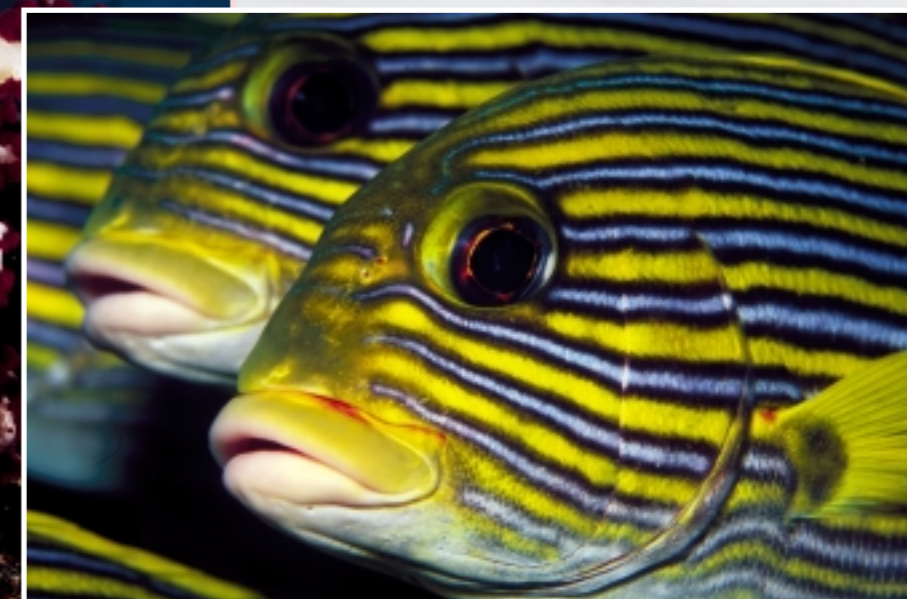
Hoeveel plaatsen zijn er op de wereld waar een boot naar een locatie vaart en waar vervolgens de duikgids zijn hoofd net onder het wateroppervlak steekt om vervolgens het gezelschap mede te delen dat er vandaag 'zes Manta's' zwemmen? We springen in het water en laten ons door de stroming meenemen naar de rand van de dropp off op twaalf meter. Het stroomt er flink maar het schouwspel is fantastisch! Uit de diepte komen de Manta's in het poetsstation boven je hoofd hangen. Centimeter voor centimeter naderen ze de duikers door een kleine standwijziging

in hun enorme vleugels. Ze spelen met de uitgeblazen lucht en je moet bukken als ze bovenlangs willen zwemmen. Ik heb altijd al een portretfoto van de manta willen maken; oog in oog met een geweldig levend wezen. Op twaalf meter diepte kun je zo lang verblijven als je wilt maar na één uur wacht er weer een andere geweldige duik. Niet getreurd, morgen zijn ze er weer. Mantagarantie! Voor duikers is het ongelooflijk; 's ochtends duiken met Manta's en grote scholen Barracuda's. En 's middags op zoek naar bijzonder macro leven, met de beste duikgidsen. Hier is het paradijs van de

pygmeë zeepaardjes! Ze zijn er allemaal, de gele en de rode Bargi Banti, de Pontoni en de Denise. Want tijdens een nachtduik hebben we misschien een nieuwe soort ontdekt waar nu onderzoek naar wordt gedaan door Denise Tackett. Eigenlijk is elke duik in Raja Ampat een ontdekkingsstocht. De gidsen lijken ogen te hebben met ingebouwde vergrootglazen en vinden de gekste dieren en planten. Over het nachtduiken durf ik haast niets te vertellen, behalve dat je er geen één mag missen. Maar na vier duiken per dag ben je geneigd er één te laten schieten. Niet doen, lever desnoods een dagduik voor een nachtduik in! Al een tijd wilde ik slapende bumpheads fotograferen. Die droom heb ik hier kunnen waar maken, maar een waarschuwing is op zijn plaats. Ik schrok er van hoe groot ze waren, toen ik er eenmaal naast lag. Op een middag zat ik met Larry Tackett te praten, een gids van naam in het onderwaterleven. Hij werkte jaren in het KBR Resort in Lembey Street, op een uur afstand van Manado. Ik vroeg Tackett welke duiklocatie je na Raja Ampat absoluut gezien moet hebben. Hij lachte en zei: 'Je kunt alleen maar hier terugkomen. Het is voor mij de vierde keer en ik krijg er geen genoeg van!' Waarschijnlijk is dit het

Allerlei soorten koraal samengevoegd met regenwoud.

Close-up van yellow Stripes snappers.

Raja Ampat Nooit meer zoeken

Raja Ampat

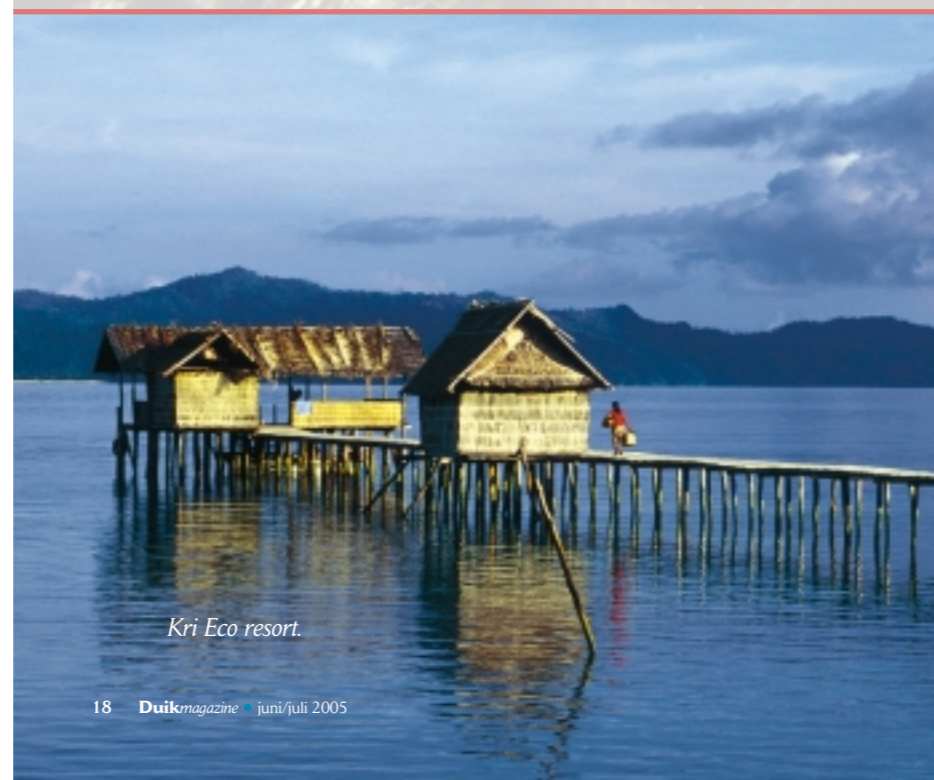
- **Klimaat**
Tropisch. Droog seizoen van maart tot en met november.
- **Reizen**
Dichtstbijzijnde internationale luchthaven is in Jakarta, Indonesië.
- **Valuta**
Indonesische rupiah
- **Elektriciteit**
Generator 220/240V
Info: www.divingholidays.nl

enige nadeel dat aan Raja Ampat kleeft. Duikers raken verwend.

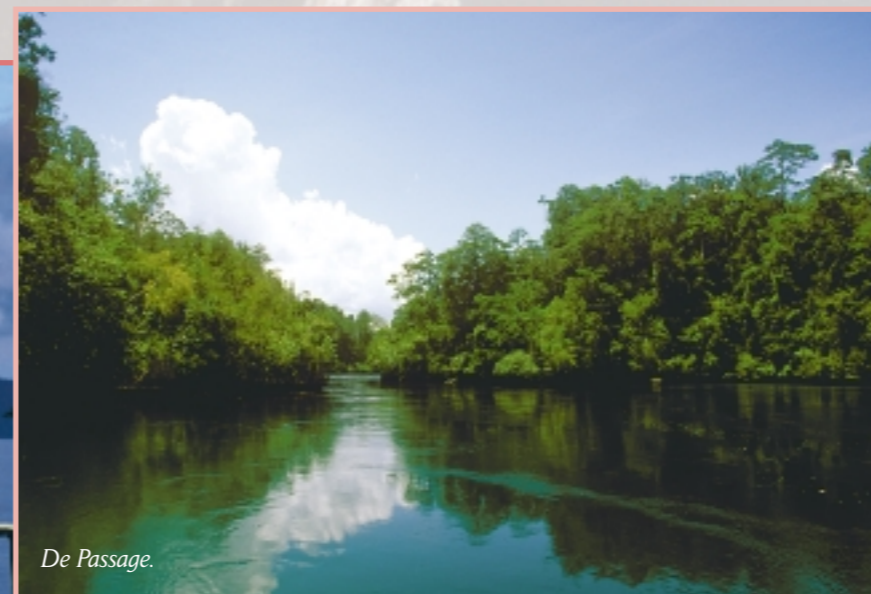
Als ik aan het eind van de middag terug vaar naar het eiland Mansoear door de baai van Kaboei, waar de kalkstenen eilanden rood

opgloeien in het avondlicht en de wolkenhemel zich spiegelt aan het water, voel je de ontwapende rust in het geluid van oerwoudvogels en de vissers die in de zonsondergang naar hun visgronden roeien. Wachtend tot de

zon de horizon kust, realiseer je je niets anders meer nodig te hebben. En beseft je de inhoud en het belang van Cargo Kult. 's Lands wijs, 's lands eer. Geloven in Raja Ampat is geloven in haar behoud. ●

Kri Eco resort.

De Passage.